

Våldsamma möten i psykiatrisk vård

Gunilla Carlsson

Institutionen för vårdvetenskap

Högskolan i Borås

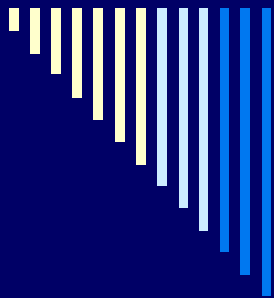
- Hot och våld ökat?
- Förväntan och ansvar
- Hot och våld som arbetsmiljöproblem

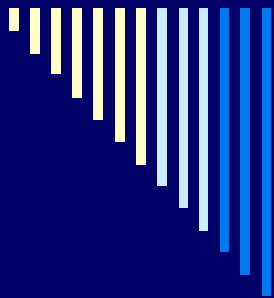

Frågeställningar

- Hur ser patientens värld ut?
  - Hur är det att vara arg och samtidigt patient?
  - Hur är det att vara vårdare i dessa situationer?
  - Hur ser det vårdande ut som klarar av att möta hotfulla och/eller våldsamma patienter?
-

- Positiva och negativa möten
- Livsvärldsperspektiv
- 17 vårdare
- 9 patienter
- Kvalitativa intervjuer
- Fenomenologisk ansats

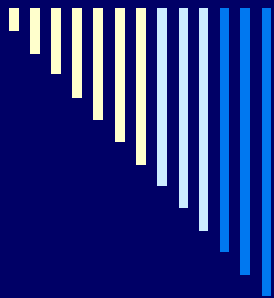

I: Det är rädslan säger du? Vad gör den?

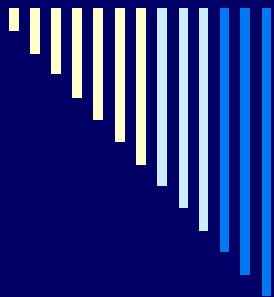
IP: jag tappas kontrollen, jag kan inte hantera situationen. Jag kan inte tänka riktigt klart, utan man handlar väldigt fort, att man ..... Ja när man blir rädd då vågar man ju heller inte möta patienten.

I: Gör rädslan att du inte vågar möta?

IP Ja det tror jag

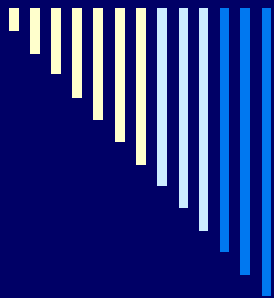
Ja det har nog hänt när jag tänker efter att när jag blir rädd så har jag blivit arg och då liksom rytit till ordentligt på patienten och då har det inte funkat heller, förstår du. När man liksom genom sin egen rädsla blir arg så säger man ofta fel eller gör fel saker och då blir det liksom inte bra.

IP: Det är en inre kunskap som man har, den tror jag kommer ur livserfarenhet, även om jag inte haft just denna erfarenheten tidigare så tror jag att liknande möten har hjälpt mig. Jag litar på mig själv.

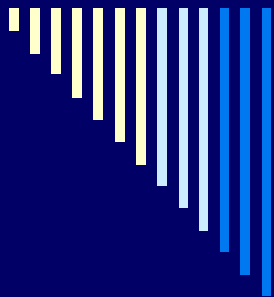
I: Vad gjorde du?

IP: Jag stannade kvar där även om hon hotade och for ut mot mig, jag lämnade henne inte, jag tror att det var det som fick henne att lita på mig. Jag tror att innerst inne var hon rädd. Jag hade bestämt mig, jag står kvar.

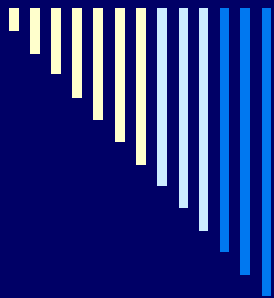

- Jag kände att om jag liksom verkligen lyssnade på honom och att han någonstans i all den här ilskan förstod, att jag ändå försökte lyssna och visa att jag vill honom väl. Visa att jag vill hjälpa honom. Patienter har ofta ett behov av att få prata av sig, det är precis som en ventil som behöver få pysa ut. Det var något annat han sökte fast han var oerhört provocerande och hotfull, han sökte någon form av kontakt för sitt illabefinnande.

- Informanter från rättspsykiatrisk vård, allmänpsykiatrisk klinik samt särskilda boenden
- 7 män och 2 kvinnor
- Ålder var mellan 20-48 år

- *En sak som jag var fullständigt övertygad om var att hon ville mig väl, man känner på sig vilka personer som vill en väl och vilka som liksom ehhh inte är så intresserade, utan bara gör sitt jobb.*

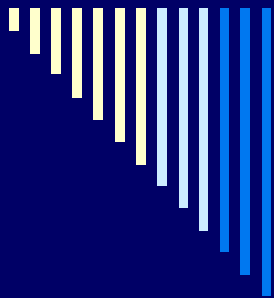

I: Du säger att du känner det, du känner på dig vilka som vill dig väl

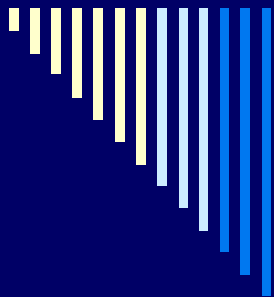
IP: Ja, det märks efter ett ganska kort tag

I: Hur märker du det?

IP: Jaaa, ... det är något som jag känner.

- *Jag såg på hans ansikte att han tyckte om mig, han var inte rädd, han var liksom lugn och hade kärleksfulla ögon, det var otroligt desarmerande. Han ville mig inte illa, han tyckte om mig.*
- *Det finns värme och äkthet, man märker att det är äkta, inte falskspel. Det är sanning liksom, hon menar det hon säger och hon bryr sig om mig.*

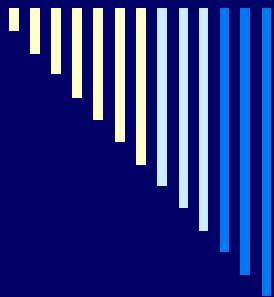

I: Det är äkta säger du, du känner att det är äkta,

IP: Ja, det är rent och ärligt och så där liksom man märker att det är äkta, det är sanning i det liksom

I: Det är sanning?

IP: Ja det är inga falskheter utan hon menar det hon säger och bryr sig om en och så där liksom.

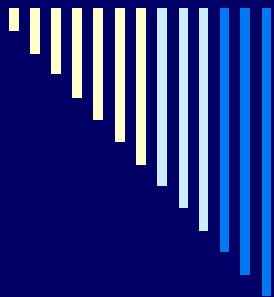

I: Finns det något mer?

IP: ..... Ödmjukhet

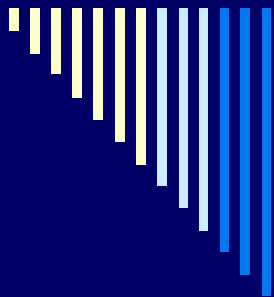
I: Vad är det för dig?

*IP: ....., det är tvärtemot när man är
respektlös och eh,... arrogant och så, man
är människa helt enkelt.... man försöker
inte spela nånting, man är bara sig själv,*

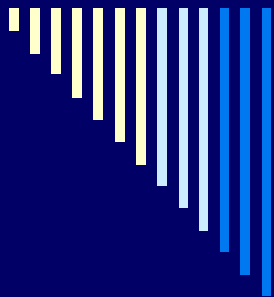
Mitt mest bestående minne från dessa stunder är mötet med ett nollställt blankt ansikte med uttryckslösa kalla ögon som stirrar tillbaks på mig.

Ja, efteråt då, när vreden har lagt sig så är jag ju mer kommunicerbar och det är då som känslan av kränkning kommer över en och då skulle det vara idé att liksom ha ett lugnt och sansat samtal men de .... (djup suck)

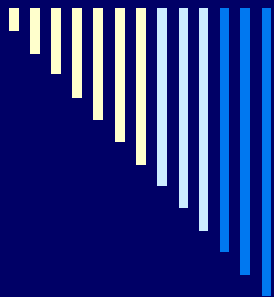

Jag känner att han har en inställning till mig att han är mycket mer värd, jag är liksom sopor för honom, bara att skyffla undan i ett hörn.

I: Du känner dig mindre värd?

Njaaa, jag känner mig inte mindre värd men jag vet att jag uppfattas som mindre värd av honom,.... Jag är inte värd nåt för honom alltså,....

Javisst tyken och känslokall, men det är inget jag tycker om att vara, eller att det är tufft, utan man tänker varför skall det behöva vara så här tänker jag innerst inne, jag vill inte vara sån egentligen det är liksom en fasad man lägger upp för att kunna överleva. Jag måste få krafter och svara tillbaka annars blir man nedtryckt liksom....

Avslutande frågor

Vilka faktorer gynnar ett vårdande förhållningssätt?

Vad behöver en vårdare för att kunna skapa goda möten även i hotfulla vårdsituationer?

Hur ser det vårdande ut som klarar av att möta hotfulla/våldsamma patienter?
